

Lärare för grundskolans senare år/Svenska med didaktisk inriktning II Teacher for later years of compulsory school – Swedish with focus on didactics II

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: LSD501

Version: 3.0

Fastställd av: Institutionsstyrelsens kursplaneutskott 2010-08-11

Gäller från: HT 2010

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Svenska (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Svenska/Nordiska Språk

Förkunskapskrav: För studenter som läser kursen som sin första inriktning:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Deltagande i Lärare för grundskolans senare år/Svenska med didaktisk inriktning I, där minst 15 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

För studenter som läser kursen som sin andra inriktning:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Minst 45 högskolepoäng från den första inriktningen ska vara godkända, därav all VFU
- Deltagande i Lärare för grundskolans senare år/Svenska med didaktisk inriktning I, där minst 15 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Medier och ungdomskultur, 15 hp

Utvecklingen av informations- och kommunikationstekniken skapar ständigt nya språkliga arenor som ställer höga krav på den språkliga förmågan. Kunskap om hur det vidgade textbegreppet och de estetiska uttrycksformerna kan användas som redskap i den kommande yrkesrollen utgör en väsentlig del i delkursen. Delkursen problematiserar ungdomskultur och ungdomsspråk utifrån ett mångkulturellt och globalt perspektiv samt belyser hur dessa kan påverka barn och ungdomar i deras språkutveckling och identitetsskapande. Språket som maktmedel, gemenskapsfaktor och gruppärke analyseras utifrån klass-, genus- och etnicitetsperspektiv. Vidare belyses den moderna barn- och ungdomsbokens framväxt utifrån ett historiskt och samtida perspektiv samt diskuteras populärkulturens roll och ställning i skolan. Olika mediers språk samt tolkning, värdering och kritisk granskning av olika källor och budskap är centrala moment i delkursen. Slutligen problematiseras hur begreppet hållbar utveckling kan utgöra innehåll och perspektiv inom svenskämnet.

Delkurs 2: Från runor till rap, 15 hp

Delkursen ger en bred översikt över litteraturhistorieskrivningen kopplad till idé- och kulturhistoria. Fokus vilar på ett problematiserande av kanon, tolkningsstrategier, textanalys samt frågor rörande hur skönlitteratur kan användas som en källa till kunskap, kreativt skapande och språkutveckling. Under fem fritt förlagda VFU-dagar görs en undersökning av skönlitteraturens ställning i skolan, med speciellt fokus på klassiker och litterär kanon.

Mål

Delkurs 1: Medier och ungdomskultur, 15 hp

Studenten skall efter avslutad delkurs kunna

- definiera och analysera några samtida ungdomskulturer samt kritiskt granska hur ungdomars individuella och kollektiva identitet påverkas av mediesamhället
- analysera hur kulturella förändringar påverkar skolan som kunskaps- och kulturförmedlare och diskutera dessa i relation till globalisering och kulturell mångfald
- redogöra för hur bild, film, litteratur, teater och musiktexter ger uttryck för värderingar och attityder samt problematisera hur frågor relaterade här till kan utgöra ett innehåll i ett undervisningssammanhang
- redogöra för hur skönlitteratur och estetiska uttrycksformer kan användas som ett verktyg för elevers lärande och identitetsutveckling
- problematisera såväl positiva som negativa konsekvenser av barns och ungdomars mediekonsumtion och IT-användande där kunskap/lärande, etiska och juridiska aspekter beaktas
- utifrån en grundläggande kännedom om det etiska och juridiska regler som gäller i mediesammanhang använda IT, sociala medier och digitala verktyg som redskap för kommunikation och lärande samt dokumentation och utvärdering av den egna yrkesprogressionen
- redogöra för den moderna barn- och ungdomsbokens framväxt samt diskutera nämnd litteratur utifrån såväl ett berättartekniskt som ideologiskt perspektiv
- redogöra för grundprinciperna i de lagar som finns i Sverige när det gäller upphovsrätt, yttrandefrihet och tryckfrihet
- problematisera hur begreppet hållbar utveckling kan utgöra innehåll och perspektiv inom svenskämnet
- motivera de textval som görs i syfte att utveckla elevernas förmåga till eget ställningstagande och aktiv medverkan i ett demokratiskt och mångkulturellt samhälle

Efter kursens VFU ska studenten kunna

- motivera textval som utvecklar elevernas förmåga till eget ställningstaganden och aktiv medverkan i ett demokratiskt och mångkulturellt samhälle
- planera, genomföra och utvärdera undervisning inriktad mot medier och ungdomskultur
- planera, genomföra och dokumentera en intervju

Förutom de inriktningsspecifika målen ska studenten under kursen nå de generella mål för VFU som gäller för samtliga lärarstudenter. Studenten bedöms enligt bedömningskriterier för godkänd VFU inriktningstermin 2.

Delkurs 2: Från runor till rap, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- beskriva skönlitteraturens utveckling i historiska perioder, genrer och stilar, kopplade till allmän historia, idé- och kulturhistoria från forntiden till modern samtid samt synliggöra hur dessa kunskaper kan omsättas i skolans undervisning
- definiera och kritiskt förhålla sig till begreppen kanon, klassiker och kulturarv samt utifrån perspektiven kön, klass och etnicitet problematisera deras roll i dagens svenska skola
- läsa och analysera skönlitterära texter av olika slag utifrån adekvat litteraturvetenskaplig terminologi
- utifrån litteratur- och språkdidaktiska teorier välja skönlitteratur som främjar och vidgar elevernas språk- och kunskapsutveckling samt planera undervisning som syftar till sådan måluppfyllelse

Undervisningsformer

Delkurs 1: Medier och ungdomskultur, 15 hp

Föreläsningar, seminarier, studiebesök, studiegruppsarbete, elektroniska diskussionsgrupper, yrkesdagbok och bloggande. I delkursen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Delkurs 2: Från runor till rap, 15 hp

Föreläsningar, seminarier och studiegruppsarbete samt enskilt skrivande i skrivportfölj, yrkesdagbok och VFU

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Medier och ungdomskultur, 15 hp

Muntlig grupptentamen, seminarier, skriftliga inlämningsuppgifter, estetisk produktion, videopaper, digital portfolio, VFU-rapport och närvaro på samt omdöme från VFU.

Delkurs 2: Från runor till rap, 15 hp

Salstentamen, muntliga seminarier, skriftliga och muntliga studiegruppsuppgifter, samt enskilda skrivportföljuppgifter och närvaro på VFU.

Varje examination skall erbjudas vid fem (5) tillfällen, varav tre (3) inom loppet av ett år. Detta gäller även för kurser som upphör.

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen skall studenten ha rätt till två (2) praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Delkurs 1: Medier och ungdomskultur, 15 hp

Före delkursens start inbjuds deltagarna till planeringsmöte. Delkursen värderas kontinuerligt genom studiegruppens diskussions- och redovisningsprotokoll samt genom en muntlig värdering i grupp i mitten av delkursen. Den slutliga värderingen sker individuellt och skriftligt. Delkursutvärderingen är vägledande för kommande delkurser.

Delkurs 2: Från runor till rap, 15 hp

Studenterna inbjuds till delkursplanering före delkursstart. Värdering sker efter avslutad kurs. Kontinuerlig värdering sker under delkursen gång och synpunkter från studenterna beaktas vid utformningen av delkursen.

Övrigt

Kursen ingår i Lärarutbildningen.

Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2008-08-22.

Bilaga: Litteraturlista för Lärare för grundskolans senare år/Svenska med didaktisk inriktning II (LSD501)

Delkurs 1: Medier och ungdomskultur, 15 hp

Litteratur

Bernstein, Basil (2000). Vertical and Horizontal Discourse: An essay i Bernstein, Basil. *Pedagogy, symbolic control and identity*. Oxford: Rowmark littlefield publishers. (s. 155-174).

Dimenäs, Jörgen. (red.) (2007). *Lära till lärare*. Att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik. Stockholm: Liber, kap 4., s. 47-69. (261 s.)

Chambers, Aidan (2003). *Böcker inom oss – Om boksamtal*. Stockholm: Rabén och Sjögren. (170 s.)

Facer, Keri & Selwyn, Neil (2007). *Beyond the Digital Divide*. Tillgänglig: http://www.futurelab.org.uk/resources/publications_reports_articles/opening_education_reports/Opening_Education_Report548 (40 s.)

Hansson, Karlsson & Nordström (2006). *Seendets språk*. Lund: Studentlitteratur. (168 s.)

Heith, Anne (2006). *Texter – medier – kontexter. Introduktion till textanalys i svenskundervisningen på grundskolan och i gymnasiet*. Lund: Studentlitteratur. (260 s.)

Josephson, Olle (2004) "Ju". *Ifrågasätta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. Stockholm: Norstedts Akademiska förlag. (204 s.)

Joyces, Alexa & Gerhard, Paul (2009). *How are digital games used in schools? Main results of the study*. Synthesis report. Brussels: European scholneet. <http://www.eun.org/portal/index.htm> (51 s.)

Kåreland, Lena (1994). *Möte med barnboken. Linjer och utveckling i svensk barn- och ungdomslitteratur*. Stockholm: Natur och kultur. (150 s.)

Lalander, Philip & Johansson, Tomas (2002). *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur. (233 s.)

Norlund, Anita (2009). *Kritisk sakprosaläsning i gymnasieskolan. Didaktiska perspektiv på läroböcker, lärare och nationella prov*. Göteborg Studies in Educational Sciences 273. Göteborg: Acta universitatis Gothoburgensis. <http://hdl.handle.net/2077/18958>. s. 65-74 (9 s.)

Ohlin-Scheller, Christina & Wikström, Patrik (2010). Literary Presumers: Young People's Reading and Writing in a New Media Landscape. I *Education Inquiry*. Vol. 1, N 1, March 2010. (s. 41-55).

Olsson, Kristin & Boreson, Cecilia (2004). *Medieresor – om medier för pedagoger*. UR. (176 s.)

Richardsson, Will. (2006). *Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms*. Thousand Oaks, California: Corwin press. (168 s.)

Skolverket (2009). Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Sammanfattande analys. Stockholm: Fritzes. (s. 138-20, 30-35 och 38-43).

Åkerlund, Dan. (red.) (2008). *Publicistiska arbetssätt I skolan. Webtidningar, wiki, bloggar, webbteve och podradio*. Lund: Studentlitteratur. (230 s.)

Öhman Anders. (2002). *Populärlitteratur. De populära genrernas estetik och historia*. Studentlitteratur, kap 4., s. 77-119 och kap 6., s. 135-159. (55 s.)

Ytterligare artiklar tillkommer vilka studenterna själva anskaffar via olika sökvägar (max 100 s).

Skönlitteratur

Obligatorisk

Achebe Chinua (1967). *Allt går sönder*.

Hassen Khemiri, Jonas (2003). *Ett öga rött*. Stockholm: Norstedts förlag. (251 s.)

Meyer, Stephanie (2005). *Om jag kunde drömma*. Stockholm: B/Wahlströms. (415 s.)

Valbar litteratur

Väljs i samråd med kursansvarig (max 400 s.):

Abdel-Fattah, Randa (2005). *Ser mitt huvud tjockt ut i den här?* Stockholm: Bonnier Carlsen. (350 s.)

Adolfsson, Josefine (2004). *Kårnulf was here*. Stockholm: Atlas. (167 s.)

Brashares, Ann (2004). *Systrar i jeans*. Stockholm: Bonnier. (377 s.)

Bredow, von Katarina (1991). *Syskonkärlek*. Stockholm: Rabén & Sjögren. (293 s.)

Collins, Suzanne (2008). *Hungerspelen*. Stockholm: Bonnier Carlsen. (303 s.)

Drån, Anders (2004). *Hur kunde du, Kelima?* Stockholm: En bok för alla. (60 s.)

Gardner (1991). *Sofies värld*. Stockholm: Rabén & Sjögren. (220 s.)

Holmberg, Bo R. & Strömgård, Katarina (2005). *EDDIE BOLANDER & JAG*. Stockholm: Rabén & Sjögren. (220 s.)

Lapidus, Jens & Bergting, Peter (2009). *Gångkrig 145*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (Ingen sidnumrering)

Lynch, Scott (2006). *Locke Lamoras lögner*. Stockholm: Bonnier. (569 s.)

Mazetti, Katarina (1995). *Det är slut mellan Gud och mig*. Stockholm: Alfabeta. (124 s.)

Nilsson, Per (2006). *Svenne. En (o)möjlig berättelse*. Stockholm: Raben & Sjögren. (286 s.)

Paolini, Christoffer (2003) *Eragon. Arvtagaren*. Stockholm: Bonnier Carlsen. (556 s.)

Widerberg, Siv & Artén, Anna (1989). *Kärlek och uppror. 210 dikter för unga människor*. (1989). Stockholm: En bok för alla. (293 s.)

Delkurs 2: Från runor till rap, 15 hp

Litteratur

Bergsten, Sven & Elleström, Lars (2004) *Litteraturhistoriens grundbegrepp*. 2:a uppl Lund: Studentlitteratur (234 s.)

Brink, Lars (2004). Kanon och kulturarv i ett föränderligt samhälle. *Andra nationella konferensen med didaktisk inriktning*. Göteborg 8-9/1 2004.

Broady, Donald (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. Uppsala: ILU Uppsala universitet.

Brodow, Bengt & Rininsland, Kristina (2005). *Att arbeta med skönlitteratur i skolan: praktik och teori*. Lund: Studentlitteratur (267 s.)

Claésson, Dick, Fyhr, Lars & Hansson, Gunnar D. (red.) (2006). *Texter: från Sapfo till Strindberg*. Lund: Studentlitteratur. (1474 s.)

Heed, Sven-Åke (2005). *Teaterns tecken*. Lund: Studentlitteratur.

Kåreland, Lena (2005). *Möte med barnboken*. Stockholm: Natur och Kultur. (160 s.)

Nikolajeva, Maria (2004, ny rev. upplaga). *Barnbokens byggklossar*. Lund: Studentlitteratur. (193 s.)

Olsson, Bengt & Algulin, Ingemar (1995 eller senare). *Litteraturens historia i Sverige*. Stockholm: Norstedts. (ca 200 s.)

Olsson, Bengt & Algulin, Ingemar (1995 eller senare). *Litteraturens historia i världen*. Stockholm: Norstedts. (ca 200 s.)

Skolverket (2006). *Grundskolan. Kursplaner och betygskriterier*. Stockholm: Fritzes (5 s.)/
Kursplaner och betygskriterier för ämnet svenska i grundskolan. Stockholm: Fritzes.
Tillgänglig: <http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx>

Skolverket (2006). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. Stockholm: Fritzes (20 s.)/
Skolverket (2006). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. Stockholm: Fritzes
(??s) Tillgänglig: <http://www3.skolverket.se/publikationer?id=1069> (20 s.)

Öhman, Anders (2002). *Populärlitteratur. De populära genrernas estetik och historia*. Lund: Studentlitteratur (ca 200 s.)

Tillkommer kopierat material (ca 50 s) samt skönlitteratur. Valet av texter sker i samråd med kursansvarig enligt nedan.

Handböcker/referenslitteratur

Elleström, Lars (1999). *Lyrikanalys. En introduktion*. Lund: Studentlitteratur (179 s.)

Hertel, Hans (red) (1985). *Litteraturens historia 1-7*. Stockholm: Norstedt (ca 400 s per band)

Linell, Per (1978 eller senare). *Människans språk*. Malmö: Gleerups. (286 s.)

Lönnroth, Lars & Delblanc, Sven (red) (1987 eller senare). *Den svenska litteraturen I-V*. Stockholm: Bonniers. (ca 300 s per band).

Möller Jensen, Elisabeth (red) (1993 – 2000). *Nordisk kvinnolitteraturhistoria 1-5*. Höganäs: Wiken. (ca 500 s per band).

Romberg, Börje (1987). *Epik*. Lund: Studentlitteratur. (215 s.)

Tjäder, Per Arne (2000). *Fruktan, medkänsla och kritisk distans. Den västerländska dramateorins historia*. Lund: Studentlitteratur. (244 s.)

Westman, Margareta (1994). *Språkets lustgård och djungel*. Stockholm: Norstedts. (238 s.)

Skönlitteratur

Separat lista över den skönlitteratur som skall läsas i kursen presenteras i kurshandboken.